

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน โลกมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทุกด้าน ความเจริญทางวิทยาการและเทคโนโลยีของโลก ทำให้ประชากรของโลกมีการหล่อกล่อมรวมเป็นสังคมเดียวกัน สังคมโลกจะดำรงอยู่ได้อย่างสันติสุข ประชากรจะต้องเป็นพลเมืองดีทั้งในระดับโลกและระดับประเทศย่อมลงมาถึงสังคมเล็กที่สุด (กรมวิชาการ. 2541 : 8) ผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่หลั่งไหลเข้าอย่างมาอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการเมืองการปกครอง สังคมมีแนวโน้มที่ซับซ้อนมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาทำให้บุคคลต้องใช้ความรู้ ทักษะ ในการแก้ปัญหาส่งผลให้มนุษย์จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวได้

จากเหตุผลดังกล่าว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 - 2549 รัฐบาลได้กำหนดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนให้มีคุณภาพและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงโดยให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และกำหนด แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ได้ทดลองปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามถนัดและสนใจสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 6 ได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในมาตรา 22 ยังได้บัญญัติไว้อีกว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 8-9, 21-22) นอกจากนี้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ยังกล่าวว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 4)

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศนำไปสู่การพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์และมีคุณภาพ ดังความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่ระบุไว้

ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) เป็นสังคมที่มีคุณภาพ ที่ยึดหลักความสมดุล ความพอดี สามารถสร้างคนทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่ง พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเสริมสร้างด้วยศักยภาพของคนทุกคน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และความรู้ความสามารถ ในการประกอบอาชีพ โดยจะพัฒนาที่การศึกษาให้เป็นรากฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน และประเทศชาติ ให้ผู้เรียนได้เรียนเต็มตามศักยภาพและมุ่งให้การศึกษาพัฒนาความสามารถของบุคคลในการพึ่งพาตนเอง อีกทั้งสร้างความก้าวหน้า มั่นคงทางเศรษฐกิจในประชาคมโลกบนพื้นฐานของความเป็นไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 5) ซึ่ง สกนธ์ ชุมทัฬห (2542 : 239) กล่าวว่า การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตมุ่งพัฒนาคนให้มีความรู้คู่คุณธรรม คิดเป็น ทำเป็น พึ่งตนเองได้ รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความรัก ความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความรอบรู้ มีความสามารถที่เป็นสากล ดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย คนที่ได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสม ก็คือคนที่จะสามารถใช้ชีวิตได้อย่างถูกต้องตามครรลองคลองธรรม และการได้รับสิ่งดี ๆ ที่เหมาะสมจะสะท้อนออกมาในหลายแง่มุม

สถาบันการศึกษาส่วนมากมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมุ่งความเป็นเลิศทางวิชาการ ให้เรียนเก่งเพื่อสอบแข่งขันเข้าเรียนในระดับสูง จนละเลยพัฒนาการทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม ทำให้เกิดปัญหาคือไม่สามารถปลุกฝังจิตใจที่ดีให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข ดังจะเห็นได้จากปัญหาความขัดแย้ง โดยการยกพวกตีกันในหมู่นักเรียน การไม่สามารถปรับตัวในสังคมที่เปลี่ยนแปลง ขาดวิธีในการผ่อนคลายตนเอง ไม่สามารถ อดทนรอคอยเพื่อไปสู่เป้าหมาย การเกิดปัญหาทางเพศ และยาเสพติด เมื่อประสบปัญหาในชีวิตก็ไม่สามารถหาวิธีแก้ไขได้ (เทอดศักดิ์ เดชคง. 2542 : 12) และจากการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ปี 2546 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านความรู้ ความคิดของนักเรียนในระดับประเทศ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้คะแนนเฉลี่ยที่ต้องปรับปรุง ร้อยละ 19 พอใช้ ร้อยละ 57 และดี ร้อยละ 57 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 25) ซึ่งปัญหาดังกล่าว เกิดจากความไม่ถูกต้องของการจัดการศึกษาที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยังไม่ดีเท่าที่ควร และในขณะเดียวกันเป็นผลสืบเนื่องยังทำให้จิตใจคับแคบ และไม่มีความสามารถควบคุมตนเองได้ มีแต่การแข่งขัน ทำลายซึ่งกันและกัน

การปฏิรูปการเรียนรู้ ได้เปลี่ยนจากการใช้เนื้อหาเป็นตัวตั้ง มาใช้การศึกษาความจริง 3 ประการ เป็นตัวตั้ง คือ ศึกษาให้รู้จักตนเองเพื่อให้เข้าใจพื้นฐานของมนุษย์ ศึกษาสภาพแวดล้อม ซึ่งเชื่อมโยงกับมนุษย์และระบบการศึกษาในการสร้างคนให้มีทั้งความดี ความเก่ง และมีความสุข หรืออาจกล่าวได้ว่า มีทั้งความสามารถทางสติปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ และมีคุณธรรมอยู่ในตัวเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 11-13) และ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 5) ตามหลักความเป็นจริง การใช้สติปัญญาพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ผู้เรียนจึงมักใช้อารมณ์ที่เกิดขึ้นตัดสินปัญหาเป็นหลัก และไม่ได้สอนให้ทำ หรือสอนให้เชื่อมากกว่าสอนให้ขัดแย้ง สอนเนื้อหามากกว่ากระบวนการแสวงหาความรู้มิได้ดึงเอาศักยภาพของผู้เรียนออกมาใช้ แต่เป็นการปิดกั้นศักยภาพของผู้เรียนอย่างสิ้นเชิง (บุรุษย์ ศิริมหาสาคร. 2538 : 20) ซึ่งเป็นปัญหา ที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ไม่สมบูรณ์ และไม่บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จากการที่ ผู้สอนยังมีพฤติกรรมการสอนที่เน้นเนื้อหาโดยวิธีบรรยายเป็นการสอนที่ตรงกันข้ามกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่ต้องการการพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้เจริญเติบโตเต็มความสามารถ อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนปัจจุบันมักเน้นแต่การพัฒนาสมองซีกซ้ายมากกว่าการพัฒนาสมองซีกขวา ทำให้ ผู้เรียนขาดความสุขและจินตนาการในการเรียน (พีระพงษ์ กุลพิศาล. 2536 : 79) ไม่นับผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดความสุข ซึ่งการเรียนอย่างมีความสุขนั้นต้องคำนึงถึงว่า ผู้เรียนแต่ละคนนั้นต้องได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจเกิดความรัก และความภาคภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ ทุกเวลา มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจ ผู้สอนจะต้องมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อผู้เรียนทุกคนโดยทั่วถึง สร้างบทเรียนให้สนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเข้าใจให้อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่ตนสนใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ผู้เรียนรู้ สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันได้ (รุ่ง แก้วแดง. 2543 : 118-119) เมื่อใดที่ผู้สอนสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักใช้สมองได้ทุกส่วนตลอดเวลาที่มีการลงมือปฏิบัติจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพได้เต็มขีดสุด (คุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา. 2538 : 1) สำหรับเทคนิควิธีการที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดของผู้เรียนเพื่อพัฒนาสมองซีกให้สมดุล ให้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาและแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 หมวด 4 มาตรา 22 และมาตรา 24 ซึ่งผู้สอนต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนอย่างมีความสุข และความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล เมื่อทุกคนได้เรียนตามความสนใจและความสามารถของตนแล้วเขาจะมีความสุข

ในการสอนสังคมศึกษานี้ รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์ (2539 : 55-61) กล่าวว่า ครูสอนสังคมศึกษายังมีแนวทางการสอนที่เน้นความรู้ความเข้าใจเพียงส่วนเดียว ขาดทักษะการปฏิบัติ ในขณะที่ ศรียา เจริญนาน (2543 : 21-22) กล่าวว่า สภาพการสอนสังคมศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับครูขาดความ

เข้าใจต่อแนวคิดที่ถูกต้องของการจัดการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องพัฒนาวิธีสอน สังคมศึกษาแบบใหม่ ๆ เพื่อสร้างคนให้มีคุณภาพตามความต้องการของคนไทย และการเรียนการสอน ในปัจจุบัน ที่มีเป้าหมายให้ ผู้เรียนต้องเป็นคนดี มีคุณธรรม ปัญญา และมีความสุขซึ่งเรื่องของ ความฉลาด ทางอารมณ์ที่ทำให้ความสำคัญขององค์ประกอบในเรื่องของความเป็นคนดี (มี คุณธรรม) ความเป็นคนเก่ง (ปัญญา) และมีความสุข เช่นเดียวว่าในการเรียนของผู้เรียน จำเป็นที่ จะศึกษาความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย

การจัดการเรียนการสอนควรมีการใช้รูปแบบที่หลากหลาย เช่นการสอนแบบซิปปา โม เดิ้ล (CIPPA Model) การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม ซึ่งนักการศึกษาได้ทำการวิจัยวิธีเรียนวิธี หนึ่งคือ การเรียนแบบร่วมมือ และพบว่าการเรียนแบบร่วมมือสามารถช่วยให้นักเรียนพัฒนาตนเอง และพัฒนาทักษะทางสังคม (สมศักดิ์ ขจรเจริญกุล. 2534 : 16) กล่าวถึงการเรียนแบบร่วมมือว่าการ เรียนร่วมกันเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนเพราะนักเรียนสามารถเรียนรู้ จาก ประสบการณ์จริงกับเพื่อนในกลุ่ม แทนที่จะอ่านจากหนังสือหรือดูจากคนอื่นโดยไม่ได้อิงมือ ปฏิบัติจริง และ การเรียนร่วมกันยังสามารถพัฒนาด้านปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดีกว่าการเรียนที่ ต่างคนต่างเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2536 : 25) ที่กล่าวถึง การเรียนแบบ ร่วมมือว่าจะช่วยส่งเสริมทักษะทางสังคมให้แก่เด็ก เพราะเด็กทุกคนรู้ว่า มีเพื่อนคอยช่วยเหลือ ไม่ รู้สึกโดดเดี่ยว จึงทำให้เด็กมีความรักใคร่ มีความมั่นคงทางใจ อันส่งผลดีต่อการเรียนการสอน

จากรายงานการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เฉลี่ย 44.38 และในวิชา หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมเฉลี่ย 46.35 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1. 2549 : 2) อาจสืบเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ยังไม่ให้ความสำคัญกับเนื้อหา สาระมากเกินไป ไม่สามารถทำให้เกิดความเข้าใจในปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ได้ ปัจจุบันปริมาณ ของความรู้มีมากขึ้นเป็นทวีคูณรวมทั้งความสลับซับซ้อนมากขึ้นเป็นลำดับ การเรียนการสอนด้วย วิธีการเดิมอาจจะไม่เพียงพอที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ (ธีรารัง บัวศรี. 2532 : 180 - 188)

จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือมีหลายรูปแบบแต่ละรูปแบบ มีจุดเด่นจุดด้อยที่แตกต่างกัน และรูปแบบหนึ่งที่ได้รับการยอมรับ คือ “การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคจิกซอว์” ข้อดีของการเรียนแบบนี้คือ ส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้เรียนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน (สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ. 2544 : 21-22)

จากเหตุผลดังกล่าวมาผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงสนใจที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ มาทดลองเพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและความฉลาดทางอารมณ์ นักเรียนชั้น มัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่เรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ แตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นแนวทาง เพื่อนำมาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวการ ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2544

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์กับการจัดการเรียนรู้แบบ ปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัด การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ความสำคัญของการวิจัย

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม และ ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์กับ การจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีความแตกต่างกันหรือไม่ ผลการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ครูนำวิธีการนี้ ไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 กลุ่มโรงเรียนเพนียด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 โรงเรียน มี 12 ห้องเรียน จำนวน 365 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา กลุ่มตามสภาพจริง (Intrat group) เป็น โรงเรียนที่ เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 3 โรงเรียนสุ่มอย่างง่าย 2 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน มีจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนเท่ากัน คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกัน และอยู่ในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน สุ่มอย่างง่ายมา 2 ห้อง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 คือ โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา กลุ่มโรงเรียนเพนียด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 24 คน และโรงเรียนลุมพินีอนุบาล อำเภอพระนครศรีอยุธยา กลุ่มโรงเรียนเพนียด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 24 คน การเลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้วิธีจับสลาก ผลปรากฏว่านักเรียนโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ เป็นกลุ่มทดลองจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์และนักเรียนโรงเรียนลุมพินีอนุบาล เป็นกลุ่มควบคุม จัดการเรียนรู้อย่างเป็นปกติตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ 2 วิธี คือ 1) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ และ 2) การจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2) ความฉลาดทางอารมณ์

3.3 ตัวแปรร่วม แบบสอบถามวัดเจตคติต่อสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ใช้เวลาในการทดลอง ทั้ง 2 กลุ่ม สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง

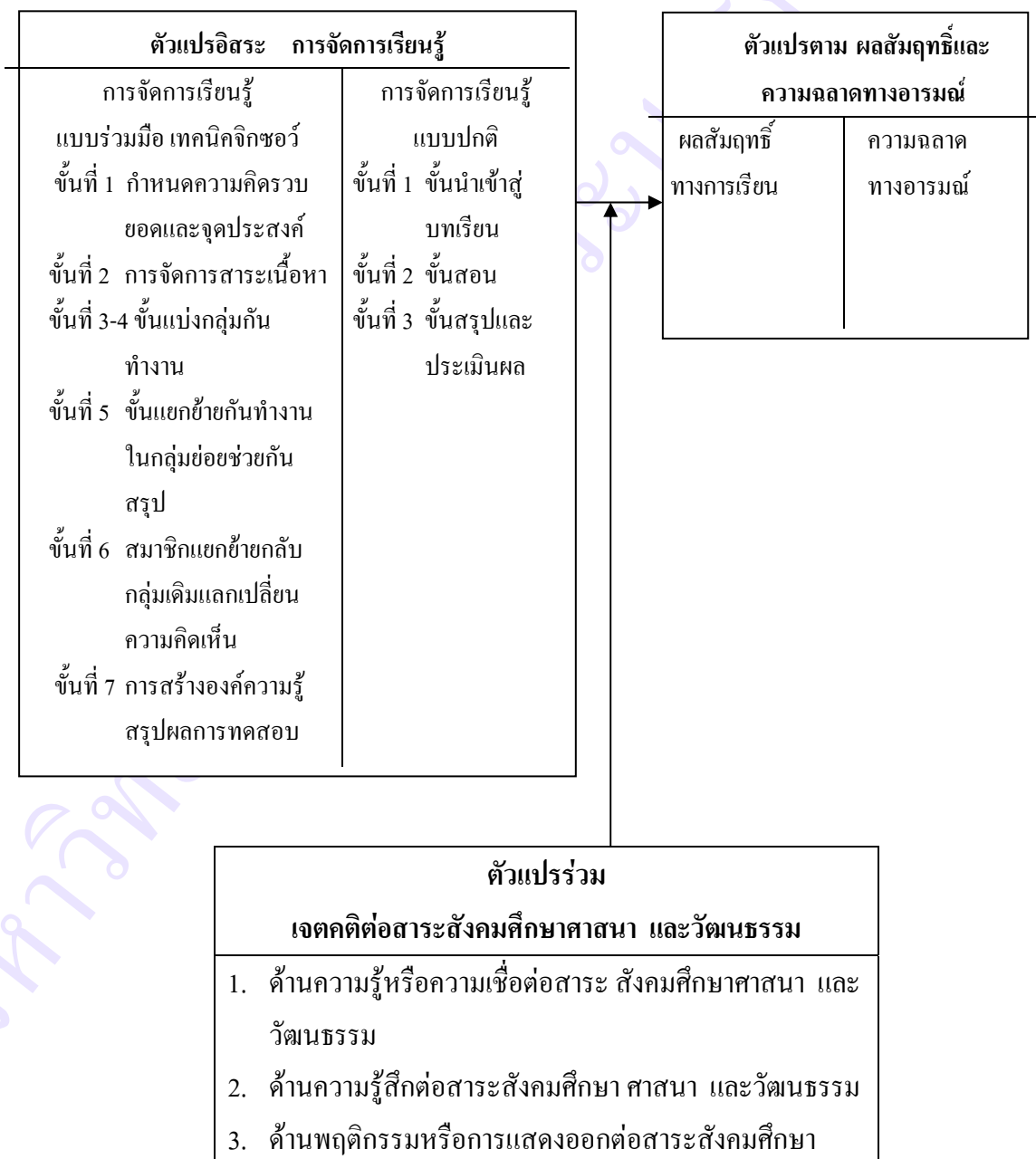
4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง การดำเนินชีวิตในสังคม เรื่องพลเมืองดี 6 ชั่วโมง เรื่อง กฎระเบียบ 4 ชั่วโมง เรื่อง การเมืองการปกครองของไทย 6 ชั่วโมง เรื่องวัฒนธรรม 2 ชั่วโมง ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของ โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอร์ สาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นการทำให้ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน กลุ่มละ 4 คน เรียนรู้ร่วมกัน โดยครูแบ่งบทเรียนออกเป็นเรื่องย่อย ๆ เท่ากับจำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม สมาชิกแต่ละกลุ่มแบ่งหัวข้อในการศึกษาค้นคว้าหัวข้อ แล้วให้สมาชิกที่ศึกษาหัวข้อ

เดียวกันของทุกกลุ่มไปศึกษาและอภิปรายร่วมกันจนเกิดความเข้าใจดีแล้วจึงกลับไปรายงานผลให้สมาชิกในกลุ่มฟังทีละหัวข้อจนครบถ้วน เมื่อจบบทเรียนครูจะทำการทดสอบความรู้ และให้รางวัลเป็นการเสริมแรง ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย ตัวแปรอิสระได้แก่ การจัดการเรียนรู้ 2 วิธี คือ 1) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ และ 2) จัดการเรียนรู้แบบปกติ ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2) ความฉลาดทางอารมณ์ และตัวแปรร่วม ได้แก่ เจตคติต่อสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังภาพประกอบ 1

ศาสนา และวัฒนธรรม

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนแบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ หมายถึง การจัดให้ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน กลุ่มละ 3-6 คน เรียนรู้ร่วมกัน โดยครูแบ่งบทเรียนออกเป็นเรื่องย่อย ๆ สมาชิกแต่ละกลุ่มแบ่งหัวข้อในการศึกษาคนละหัวข้อ แล้วให้สมาชิกที่ศึกษาหัวข้อเดียวกันของทุกกลุ่มไปศึกษาและอภิปรายร่วมกันจนเกิดความเข้าใจดีแล้วจึงกลับไปรายงานผลให้สมาชิกในกลุ่มฟังที่ละหัวข้อ จนครบถ้วนในแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปเป็นแผนผังความคิดและตอบคำถามในแต่ละหัวข้อ เมื่อจบบทเรียนครูจะทำการทดสอบความรู้ และให้รางวัลเป็นการเสริมแรง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนซึ่งวัดได้จากคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หน่วยการเรียนรู้หน้าที่พลเมืองวัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง พลเมืองดีของสังคม กฎระเบียบกฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรม

3. การจัดการเรียนรู้แบบปกติ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามแนวการจัดกิจกรรมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

3.1 ขั้นนำ โดยการร่วมมือสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับบทเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียน

3.2 ขั้นสอน โดยครูอธิบายและร่วมกับนักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

3.3 ขั้นสรุป โดยครูและนักเรียนร่วมกันสรุปซักถามและทำแบบฝึกหัด เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน

4. สาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง หน่วยการเรียนรู้ หน้าที่พลเมืองวัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง พลเมืองดีของสังคม กฎระเบียบ กฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรม

5. บัตรการเรียนรู้ คือบัตรที่แสดงกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

6. ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional quotient) หมายถึง คะแนนที่ได้จากการวัดคุณลักษณะของนักเรียนในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึก ความคิด และภาวะอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้จักควบคุมโดยการบริหารจัดการกับอารมณ์ตนเองเพื่อให้เห็นแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนสร้างแรงจูงใจให้ตนเองเพื่อไปสู่เป้าหมาย ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินวัดความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต (กรมสุขภาพจิต. 2542 : 55-56) และยึดตามแนวคิดของกรมสุขภาพจิต (ภาคผนวก ข) ซึ่งความฉลาดทางอารมณ์ ประกอบด้วย

6.1 ดี หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

6.2 เก่ง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนในการรู้จักตนเอง สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

6.3 สุข หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข ซึ่งประกอบด้วย ความภูมิใจในตนเอง ความพึงพอใจในชีวิต และความสงบทางใจ

7. เจตคติต่อสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หมายถึง คะแนนความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และพฤติกรรม ที่จะเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย กับการเรียน โดยได้จากแบบสอบถาม 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านวัดผล

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์สูงกว่าการจัดการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

2. ความฉลาดทางอารมณ์ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์สูงกว่ากับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แผนการจัดการเรียนรู้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์
3. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์
4. เป็นแนวทางในการสอนสำหรับครูผู้สอน และผู้ที่สนใจศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาชาติ 2542
5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้น
6. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้น